

Arvamuste ja kooskõlastuste koondtabel

1. KOOSKÕLASTUSED

Jrk nr	Kaasatud kooskõlastaja	Kooskõlastuse sisu	Pädeva asutuse põhjendus ja otsus esitatud kooskõlastuse osas
1	Muinsuskaitseamet 31.03.2020 nr 5.1-17.6/287-1	Muinsuskaitseamet kooskõlastab riigitee 12132 Emmaste-Tohvri km 0,0-0,1 asuva Emmaste lõigu põhiprojekti projekteerimistingimuste eelnõu märkusega: - Palume kanda asendiplaanile mälestise 24 II maailmasõjas hukkunute ja terroriohvrite ühishaua (reg.nr 24) kaitsevöönd (Maa-ameti kaardil helesinine viirutus);	Otsus: 1. Arvestada ettepanekuga ja kanda projekti asendiplaanile mälestise „II maailmasõjas hukkunute ja terroriohvrite ühishaua (reg nr 24) kaitsevöönd. 2. Lugeda projekteerimistingimuste eelnõu Muinsuskaitseameti poolt kooskõlastatuks.

2. ARVAMUSED

2.1. Puudutatud asutused ja isikud

Jrk nr	Arvamuse esitaja	Arvamuse sisu	Pädeva asutuse põhjendus ja otsus esitatud arvamuse osas
1	OÜ Katres 09.04.2020 e-kiri	Soovin juhtida Teie tähelepanu ja vastu vaielda mõningatele Teie poolt esitatud väidetele. 1. Väidate, et nimetatud riigitee aastane keskmine ööpäevane liiklussagedus teeregistri andmetel on 438 autot ööpäevas. Väidan, et selline number ei ole tõeselt võetav. Jah, selline autode hulk võib olla maksimaalselt 1-3 kuud (suvekuud) aastast, kui saart külastavad turistid ja suvehiidlased. Samuti tõstab seda numbrit laevaühendus Saaremaaga, kui suvekuudel väljub laev 4 korda päevas (laev võtab peale 30 sõiduauto) , see teeb kokku 8 väljumist ja 240 auto liikumist teelõigul Emmaste – Sõru sadam. Samuti tõstab liiklustiheduse arvu suveüritused Sõru sadamas. Aga ainult suvel. Pealegi on Emmaste-Tohvri tee puhul tegemist n.ö. tupikteega, mis lõpeb Tohvri Hooldekoduga ja sealt tuleb alati sama teed tagasi tulla, kui soovitakse Hiiumaal edasi liikuda. Seega toimub topelt loendus. 2. Väidate, et ümberehitamine on vajalik liikluse rahustamiseks keskuses ja autode parkimine poe ees piirab nähtavust teed ületavatel jalakäijatel. Jalakäijate ülekäigurajalt on sirge maantee mõlemal suunal nähtav 500-800 meetrit. Samuti ei takista poe parklast välja tagurdavad autod jalakäijate nähtavust, sest sõidutee nimetatud kohas on piisavalt lai (13m), mõlemas suunas on lausa 2+2 rada, Mõlemal suunal on juba olemasolevad bussitaskud. Samas puudub ka Emmaste keskuses hoonete tihe asustus. Esimesed elamud asuvad kauplusest 200-300 meetri kaugusel, kaupluse hoone taga. Ülekäiguraja kasutajateks on seega ainult bussipealt tulijad ja vallamaja külastajad. 3. Uue bussipeatuse rajamine valla metsa alla/sisse ei ole otstarbekas, kuna nimetatud kohas tekib taas uue ülekäiguraja vajadus, sest toimub Kiriku tee ületamine. Seega tekib 2 sõidutee ületamist, mis tekitavad olukorra veelgi ohtlikumaks. Paraku hakatakse ikkagi sellises väikeses asulas ületama teed , sealt kus on mugav, otse bussi tagant ja vot seal kohas on nüüd sellel suunal jalakäija jaoks nähtavus väga halb. Samuti tuleb ümber ehitada tänavavalgustus. Täna on valla poolt väga korrektselt valgustatud mõlemad tee ääred. 4. Vallamaja parkla on vallamaja juurde kuuluv parkla, mitte poekülastajatele mõeldud parkla. Täna on valla parklas 2 kohta elektriautodele (laadimiskohad). Teised kohad on vallamaja töötajatele ja vallamaja külastajatele. Nimetatud parklast läheb ilus mitmeastmeline trepp olemasolevale valgustatud ülekäigurajale. Samuti on selle suuna bussipeatus täna väga ilusa haljastusega.	Põhjendus: 1. Riigitee aasta keskmine ööpäevane liiklussagedus on võetud teeregistri andmetest ja see võtab arvesse mõlema suuna liiklussagedust. Lõplik number arvutatakse loenduste põhjal ja selles võetakse arvesse ka regiooni iseärasusi. Maanteeamet eeldab, et teeregistris on parim kättesaadav info. 2. Ümberehitamine on vajalik liikluse rahustamiseks. Seda näitavad kiiruste mõõtmised selles asukohas. Olemasolev tee on lai ja soodustab kiiruste ületamist. Kitsam tee mõjutab liiklejat kiirust alandama. 13 m laiune teeületus ei ole jalakäijale ohutu, sest tee ületamist ootav jalakäija jääb bussipeatuses oleva bussi ja parklast välja tagurdava (või parklasse sisse sõitva) auto varju. Samuti on 13 m pikkune teeületus 2 sõiduraja ületamiseks jalakäijale liiga pikk teekond. Ohutuse seisukohast, mida vähem aega viibib jalakäija teed ületades sõiduteel, seda väiksem on tõenäosus, et ta hindab tee ületamise ohutust valesti. Tuues jalakäija tee ületamisel sõidurajale lähemale, on võimalik tagada jalakäijale parem nähtavus peatuva bussi tagant ja lühendada tee ületamisele kuluvat aega ning seeläbi suurendada ohutust. 3. Kiriku tee on väikese liiklussagedusega tee, kus on ka madalad kiirused (vahetult ristmiku juures), mistõttu ei ole selles kohas tee ületamine suure riskiga. Bussipeatuste nihutamist soovitab maantee projekteeerimisnorm (joonis 5.19), mille kohaselt ei tohi bussipeatuste laiendused asuda kohakuti. Valgustus on võimalik ümber projekteerida selliselt, et see toetaks projekteeritud lahendust. 4. Poe külalistel on võimalus parkida poe taga olevas parklas. Vallamaja parkla jääb toimima sarnaselt praegusega. Projektiga on võimalik näha ette haljastus- ja heakorratõid, et kujundada ümbrus sobivaks. Samuti on võimalik projekteerida viitamine, mis suunab poe külalised poe taha asuvasse parklasse.

		<p>5. Kauplusehoone taga olev parkla ei sobi samuti kaupluse külastajate parklaks seepärast, et seal toimub kaupluse kauba laadimine, tagurdavad kaubaautod, millede vahelt peavad kliendid poodi minema, mis muudab seal liikumise väga ohtlikuks.</p> <p>6. Emmaste kauplusehoonesse, kus asuvad ka postipunkt ja söögituba, toimub sissepääs riigiteepoolsest küljest. Kuna enamasti käiakse kauplusehoones teenuseid tarbimas sõiduvahendiga ja suure osa külastajatest moodustavad liikumispuudega ja vanemad inimesed, siis just nende jaoks on vajalik parkla olemasolu võimalikult poe sissepääsu lähedal.</p> <p>Minupoolne ettepanek oleks:</p> <p>1. Säilitada olemasolev poe parkla. Teha parklasse vastav korrektne märgistus, et tõesti esimene koht on invakoht raske liikumisega inimestele. Sellega jääks parklasse ainult 5 kohta ja samuti laieneb vaateväli jalakäijate ülekäigurajale.</p> <p>2. Lisaks tuleks olemasolevat parklat laiendada pikisuunaliselt mööda riigimaantee äärt. Kirjale lisan OÜ Katrese kehtiva detailplaneeringu, kus on Maanteeameti kooskõlastusega (aprill 2010.a.) praegusel kujul toimiva parkla kohta.</p>	<p>5. Võrreldes riigitee liiklusedusega, on kaubaautode sagedus poe laadimisalal oluliselt väiksem. Samuti on selles kohas piirkiirused väga väikesed, mistõttu on liiklejail üksteisega võimalik arvestada. Suurema osa ajast aga selles kohas kaubaautot pole ja kui on, siis see seisab kauba laadimiseks. Liiklusohut laadimisalal pole võrreldav liiklusohuga, mida põhjustavad nähtavust varjavad ja parklast välja tagurdavad sõidukid.</p> <p>6. Poe tagusest parklast poe ukseeni on vähem kui 50 m (ümber maja nurga), mis on mõistlik vahemaa.</p> <p>Katrese kinnistu detailplaneeringu kehtestamisest on möödas juba ligikaudu 10 aastat. Ehitusseadustiku § 27 lg 1 punkti 1 kohaselt võib pädev asutus detailplaneeringu olemasolu korral põhjendatud juhtudel anda ehitusloakohustusliku rajatise ehitusprojekti koostamiseks projekteerimistingimusi kui detailplaneeringu kehtestamisest on möödas üle 5 aasta.</p> <p>Võrreldes 10 aasta taguse ajaga on Maanteeamet hakanud üha enam pöörama tähelepanu liiklusohutusele ja peab praeguse parkimise lahenduse muutmist põhjendatuks.</p> <p>Otsus: Ettepanekuid mitte arvestada.</p>
2	<p>Hiiumaa Vallavalitsus 09.04.2020 e-kiri</p>	<p>Hiiumaa Vallavalitsus on nõus antud projekti eesmärkidega. Esitame oma arvamuse:</p> <p>1. Vallavalitsus ei saa nõustuda projekteerimistingimuste eelnõus p 4.1.1. esitatud ülesandega likvideerida parkimisvõimalus ja eskiisil näidatud olemasolev parkla riigitee servas. Emmaste kaupluse hoonesse, kus asuvad ka postipunkt ja söögituba, on sissepääs riigitee poolsest küljest. Kuna paljuski tullakse antud teenuseid tarbima sõiduvahendiga ja kaaluka osa külastajatest moodustavad eakad, osa neist liikumisraskuste või liikumispuudega, siis on oluline, et parkimine toimub sissepääsu lähedal.</p> <p>2. Eelnõu eskiisil näidatud vallamaja parklat ei saa näidata kaupluse külastajate avaliku parklana, sest seda kasutavad vallamaja töötajad ja külalised ning seal asub kaks elektriauto laadimispunkti (tavaline ja kiir), mille kasutajatele peab jääma kaks kohta.</p> <p>3. Kaupluse kauba laadimise ala asub vahetult bussijaama taga parkla servas. Ala läbimata ei ole võimalik kauplusesse siseneda. Selle ala kaudu liikumine tekitab liiklusohutliku olukorra eelkõige liikumispuudega inimestele.</p> <p>4. Eelnõu järgi peavad projekteeritavast peatusest bussist väljuvad reisijad ületama ka Kiriku teed, mis tekitab samuti juurde liiklusohutliku olukorra. Antud juhul peab ka seal olema valgustatud ülekäigurada, mida tänasel hetkel ei ole.</p> <p>5. Projekteeritavad bussipeatus ja ülekäigurada peavad olema valgustatud, mida ei ole praegu projekteerimistingimustes ette nähtud. Samas kui täna kasutatav ülekäigurada on valgustatud.</p> <p>6. Eelnõus ei ole tehnovõrkude omanikke kaasatud menetlusse (Elektrilevi, ELASA ja sidekaablid).</p> <p>7. Vallamaja ees on vaja säilitada võimalus sõidukite peatumiseks (postiauto, pakiauto DPD jm kullerteenused).</p>	<p>Põhjendus:</p> <p>1. Poe külalistel on võimalus parkida poe taga olevas parklas. Poe tagusest parklast poe ukseeni on vähem kui 50 m (ümber maja nurga), mis on mõistlik vahemaa.</p> <p>2. Vallamaja parkla jääb toimima sarnaselt praegusega. Projektiga on võimalik näha ette viitamine, mis suunab poe külalised poe taha asuvasse parklasse ja samuti projekteerida liiklusmärgid mis annavad infot, et vallamaja parkla on mõeldud vaid vallamaja külalistele.</p> <p>3. Võrreldes riigitee liiklusedusega, on kaubaautode sagedus poe laadimisalal oluliselt väiksem. Samuti on selles kohas piirkiirused väga väikesed, mistõttu on liiklejail üksteisega võimalik arvestada. Suurema osa ajast aga selles kohas kaubaautot pole ja kui on, siis see seisab kauba laadimiseks. Liiklusohut laadimisalal pole võrreldav liiklusohuga, mida põhjustavad nähtavust varjavad ja parklast välja tagurdavad sõidukid.</p> <p>4. Kiriku tee on väikese liiklusedusega tee, kus on ka madalad kiirused (vahetult ristmiku juures), mistõttu ei ole selles kohas tee ületamine suure riskiga. Bussipeatuste nihutamist soovitab maantee projekterimisnorm (joonis 5.19), mille kohaselt ei tohi bussipeatuste laiendused asuda kohakuti. Valgustuslahendus täpsustub projekteerimise käigus.</p> <p>5. Valgustuslahendus täpsustatakse projekteerimise käigus. Valgustamine projekteeritakse vastavalt valgustusjuhendile. Kui olemasolev valgustus ei jää piisavalt hästi toimima, siis projekteeritakse selle ümberehitamine.</p>

	<p>8. Toetame põhimõtet, et antud projekt parendaks jalakäijate liikumisvõimalusi</p> <p>Eelpool toodust lähtuvalt loodab Hiiumaa Vallavalitsus, et antud projekteerimistingimuste eelnõus toodud eesmärgid liiklusohutuse taseme tõstmiseks ja liikluse rahustamiseks on saavutatavad ka ilma olemasolevat parklat likvideerimata.</p> <p>Esitame liiklusohutuse taseme tõstmiseks Emmastes omapoolse ettepaneku: laiendada riigitee 12132 ääres olemasolevat parklat, hõlmates vallale kuuluvat Jalgrattatee T3 katastriüksust 17501:004:0305 ja OÜ-le Katres kuuluvat Katrese katastriüksust 17501:004:1640 mahutavusega 5-6 parkimiskohta piki riigiteed (sarnane on Emmaste surnuaia ees), kusjuures esimene koht kaupluse poolt vaadatuna peaks jääma invasõidukitele.</p> <p>Parkla laiendamise ettepanek: luua maanteega pikisuunaline (analoogne Emmaste surnuaia parklale, mille Maanteeamet 2019. aastal rajas) parkla, kus arvestatud 6 parkimiskohta, a 6 meetrit. Parkla kogupikkusega seega vähemalt 36 meetrit.</p> <p>Lisame kirjale COOP Hiiumaa, kes rendib Emmaste kaupluse ruume ja võiks olla menetlusse kaasatud, kirja.</p>	<p>6. Projekteerimistingimuste eelnõu punkti 5.4 kohaselt on projekteerija kohustatud taotlema piirangute kehtestajatelt tingimused, millega projekti koostamisel arvestada.</p> <p>7. Postiauto ja pakiauto saavad kasutada poe taga olevat parklat või vallamaja parklat.</p> <p>Riigiteel parkimine on ohtlik, sest riigiteel on suured piirkiirused. Samuti varjavad riigitee ääres parkivad sõidukid ülekäigukoha juures nähtavust. Riigiteel parkimise kaotamine on õigustatud ja põhjendatud kui on olemas mõistlik võimalus mujal parkimiseks. Antud juhul on olemas poe taga olev parkla, kus on tingimused parkimiseks loodud.</p> <p>Otsus: Ettepanekut riigiteel oleva parkla säilitamise osas mitte arvestada.</p> <p>Ettepanekut olemasolev riigitee äärne parkla ümber ehitada mitte arvestada.</p> <p>Projektiga tuleb olemasolev valgustus ümber projekteerida, kui see ei jää toimima samaväärselt olemasolevaga. Samuti tuleb projektiga lahendada viitamine poe taha olevasse parklasse.</p>
<p>3</p> <p>COOP Hiiumaa tarbijate ühistu</p> <p>Hiiumaa Vallavalitsuse kirja lisa</p>	<p>Maanteeameti poolt on piirnevate kinnistute omanikele saadetud riigitee 12132 Emmaste-Tohvri km 0,0 - 0,1 asuva Emmaste lõigu ümberehitamise põhiprojekti koostamise projekteerimistingimuste eelnõu. Hiiumaa Tarbijate Ühistu ei ole Maanteeameti poolt läbi viidavasse menetlusse huvitatud isikuna ametlikult kaasatud, kuid Emmaste küla Katrese maaüksusel (katastritunnus 17501:004:1640) paikneva Coop Emmaste kaupluse operaatorina oleme planeeritud ümberehitamistöödega otseselt seotud ning soovime avaldada oma arvamuse.</p> <p>Oleme päri projekti üldiste eesmärkide ja ülesannetega, kuid ei saa nõustuda projekteerimistingimuste eskiisil (lisa 4) kujutatud ning eelnõu punktis 4.1.1. toodud ülesandega likvideerida võimalus parkida riigitee servas. Kuna kauplusehoonesse sissepääs ja kogu klientide liikumine toimub just riigiteepoolsest küljest, siis on nii kaupluse, kaupluses paikneva postipunkti kui ka samas hoones paikneva söögikoha jaoks ülimalt vajalik, et sissepääsuga samas küljes säiliks ka parkimisvõimalus. Mugav ja hoonele võimalikult lähedal paiknev parkimisvõimalus on oluline nii piirkonna elanikkonnale kui saare külalistele, sest valdav osa külastajaid liiguvad autoga ning neist omakorda märkimisväärne osa on eakad.</p>	<p>Põhjendus:</p> <p>1. Poe külalistel on võimalus parkida poe taga olevas parklas. Poe tagusest parklast poe uksele on vähem kui 50 m (ümber maja nurga), mis on mõistlik vahemaa. Projektiga on võimalik näha ette viitamine, mis suunab poe külalised poe taha asuvasse parklasse.</p> <p>2. Võrreldes riigitee liiklusedusega, on kaubaautode sagedus poe laadimisalal oluliselt väiksem. Samuti on selles kohas piirkiirused väga väikesed, mistõttu on liiklejail üksteisega võimalik arvestada. Suurema osa ajast aga selles kohas kaubaautot pole ja kui on, siis see seisab kauba laadimiseks. Liiklusohu laadimisalal pole võrreldav liiklusohuga, mida põhjustavad nähtavust varjavad ja parklast välja tagurdavad sõidukid.</p>

	<p>Projekteerimistingimuste eskiisil näidatud olemasolevad parklad ei sobi hoones pakutavate teenuste iseloomuga. Emmaste osavallavalitsuse parkla paikneb teisel pool riigiteed ning on liiga väike, et seda saaks üheaegselt kasutada nii kauplusehoone kliendid kui vallavalitsuse ametnikud ja külastajad ning selles parklas paikneb ka piirkonna ainus elektriautode laadimispunkt, mis leiab üsna aktiivset kasutust. Kauplusehoone kaguosas paiknev parkla on hoone sissepääsuga võrreldes nurga taga ja liiga kaugel ning ei sobi kaupluse parklaks eelkõige seetõttu, et hoone selles küljes paikneb kaupluse laadimisala, mille vältimatu läbimine klientide poolt suurendab oluliselt liiklusohutuskust.</p> <p>Usume, et projekteerimistingimuste eelnõus seatud eesmärgid liiklusohutuse taseme tõstmiseks ja liikluse rahustamiseks on saavutatavad ka muul moel kui riigitee servas paikneva parkla likvideerimise näol. Kui riigitee ristlõige ehitatakse kitsamaks, siis ehk saaks ühe võimalusena kaaluda tänases olukorras teega risti asetsev parkimise asendamist teega paralleelsete parkimiskohtadega.</p>	<p>3. Riigiteel parkimine on ohtlik, sest riigiteel on suured piirkiirused. Samuti varjavad riigitee ääres parkivad sõidukid ülekäigukoha juures nähtavust. Riigiteel parkimise kaotamine on õigustatud ja põhjendatud kui on olemas mõistlik võimalus mujal parkimiseks. Antud juhul on olemas poe taga olev parkla, kus on tingimused parkimiseks loodud.</p> <p>Otsus: Ettepanekut kavandada riigiteel paralleelne parkimine mitte arvestada.</p>
--	--	---